

Mezinárodní obchodní transakce

Tereza Kyselovská

Osnova přednášky

- Metody úpravy v MPS
- Lex mercatoria
- Nestátní prostředky právní úpravy

Úvod

- Základem transakce je vždy smlouva
- Mezinárodní obchod => smlouvy s mezinárodním prvkem
- Právní regulace smluv s mezinárodním prvkem

Mezinárodní obchodní transakce - prameny

- Vnitrostátní předpisy
  - Obchodní zákoník
  - Zákon o mezinárodním právu soukromém a procesním
- Mezinárodní úmluvy
  - Úmluva o právu použitelném pro závazky ze smluv (Římská úmluva)
- Komunitární předpisy

Mezinárodní obchodní transakce - prameny

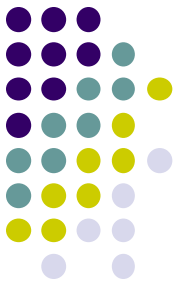

- **Komunitární předpisy**
  - Nařízení Řím I
  - Nařízení Řím II
  - Nařízení Brusel I

Mezinárodní právo soukromé

- Samostatné odvětví českého právního řádu (i jiných právních řádů)
- Předmět úpravy – soukromoprávní vztahy s mezinárodním prvkem
- Metody úpravy – přímá x kolizní

Metody úpravy

1. **Metoda kolizní**
2. **Metoda přímá**
  - obecná metoda – kolizní
  - Zvláštní metoda - přímá

Přímá metoda

1. Metoda přímá a přímé normy

- Přímé normy upravují práva a povinnosti účastníků SoP vztahů s mezinárodním prvkem
  - Úmluva OSN a smlouvách o mezinárodní koupi zboží (Vídeňská úmluva)
  - Úmluva OSN o promlčení při mezinárodní koupi zboží
  - Úmluva o mezinárodní železniční přepravě COTIF
  - Úmluva CMR

Přímá metoda

- Přímé normy
- Pramen - mezinárodní smlouva
- Bude použita vždy před metodou kolizní

Přímá metoda

- Vnitřní a vnější mezery přímé úpravy
- Vnější mezery – vymezeny předmětem úpravy (kupní smlouva) a mezinárodní povahou (místa podnikání v různých státech)
- Vnitřní mezery
  - Vyplnění mezer – obecná pravidla, principy, na kterých norma stojí
  - Pomocí norem MPS (ZMPS...)

Kolizní metoda

2. Kolizní metoda a kolizní normy

- Kolizní norma neobsahuje úpravu práv a povinností – provádí výběr právního řádu
  - Nařízení o smluvních závazkových vztazích (Řím I), Nařízení o mimosmluvních závazkových vztazích (Řím II), Nařízení o pravomoci (příslušnosti) soudů ve věcech obchodních a občanských (Brusel I)
  - Dvoustranné smlouvy o právní pomoci
  - Vnitrostátní normy - ZMPS

Kolizní metoda

- Kolizní norma – **rozsah a navázání**
- Hraniční určovatel – lex patriae, lex electa, lex rei sitae...

- Nutně použitelné normy fóra – použity bez ohledu na skutečnost, jakým právem se smluvní stát řídí
- Nutně použitelné normy zahraničního původu

Volba práva

- Doložka o volbě práva
  - Ve smlouvě nebo v obchodních podmínkách
  - Autonomní povaha doložky o volbě práva
  - Nezávislost na smlouvě hlavní

Právo rozhodné v případě neexistence volby práva

- Kolizní normy fora
- Nařízení Řím I (článek 4)
  - Pravidla pro vyjmenované typy smluv (např. kupní smlouva, smlouva o poskytnutí služeb, distributorská smlouva)
  - Pravidlo charakteristického plnění
  - Nejužší spojení

Právo rozhodné v případě neexistence volby práva

- Římská úmluva (článek 4)
  - Princip nejužšího spojení
  - Domněnka charakteristického plnění
  - Zvláštní domněnky
- 10 ZMPS
  - Pravidla pro jednotlivé typy smluv

Meze obligačního statutu

- Smlouva se má zásadně řídit od vzniku do zániku jedním právním řádem
- Některé otázky související se smlouvou se řídí nebo mohou řídit jiným právním řádem = meze obligačního statutu => existují pro ně zvláštní kolizní normy
- Obligační statut = právní řád rozhodný pro smlouvu s mezinárodním prvkem

Meze obligačního statutu

- 1) Způsobilost stran k právům a právním úkonům
- 2) Materiální platnost smlouvy
- 3) Formální smlouvy
- 4) Věcněprávní účinky smlouvy (např. převod vlastnického práva)
- 5) Následky porušení smlouvy
- 6) Incidenční otázky
- 7) Zánik smlouvy

Lex mercatoria

- Nestátní původ
- Mezinárodní obchodní zvyklosti, obecně uznávané právní principy a zásady, soubory zásad mezinárodních smluv
- Aplikace
  - Subsidiární – v mezích kogentních norem práva rozhodného
  - Rovnocenná aplikace
  - Přednostní aplikace

Fórum

1. Určené místo konání
2. Určovatel vazby na konkrétní právní řád

Význam:

- Procesní normy
- Aplikace norem MPS
- Zohlednění mezinárodně kogentních norem

Nestátní prostředky úpravy

- Autonomie vůle stran
- Mezinárodní obchodní zvyklosti
- Praktiky zavedené mezi stranami
- Mezinárodní obchodní termíny INCOTERMS
- Formulářové smlouvy
- Obchodní podmínky
- Guides

Nestátní prostředky úpravy

- Soukromoprávní kodifikace
- Zásady mezinárodních obchodních smluv
UNIDROIT
- Principy evropského smluvního práva
- Kodexy jednání
- Obecné zásady právní